

ZAHVALA

Na koncu bi se rada še enkrat zahvalila vsem geodetskimi organizacijam in posameznikom, ki so sodelovali pri pripravi in izmeri v Sloveniji in pripomogli, da so meritve v projektu AGREF '92 v Sloveniji potekale brez težav. Brez njihovega sodelovanja nam gotovo ne bi uspelo izmere tako uspešno organizirati in zaključiti. Zahvaljujeva se občinskim geodetskim upravam Jesenice, Koper, Nova Gorica, Grosuplje, Trebnje, Krško, Maribor, Celje, Geodetskemu zavodu Maribor, Geodetskemu zavodu Slovenije in Republiški geodetski upravi. Posebej bi se rada zahvalila tudi g. Marjanu Jenku, dipl. ing. in g. Francu Černetu, dipl. ing., za pomoč pri izbiri primernih položajev točk v slovenskem delu GPS mreže AGREF ter g. Dušanu Miškoviću, dipl. ing., za pomoč pri urejanju mnogih carinskih in drugih formalnosti.

*mag. Miran Kuhar
mag. Bojan Stopar*

Prispelo za objavo: 25.2.1993

Integracija evropske geodezije

IZHODIŠČA

Država Slovenija, ki leži na prometno, gospodarsko in politično pomembnem stičišču osrednjega dela Evrope, vzpostavlja po osamosvojitvi vedno več pogojev za svoj uspešnejši razvoj. V procese spreminjanja in širšega povezovanja se je v zadnjem obdobju začela vključevati tudi slovenska geodezija. Poleg že začetega uvajanja novih pristopov in tehnologij pri reševanju strokovnih nalog bodo za njeno prihodnjo usmeritev ključne tudi evropske usmeritve.

SODELOVANJE V CERCU

Francija in Belgija sta leta 1979 prvič predlagali sodelovanje uradnih kartografskih predstavnikov evropskih držav, kar je predstavljalo kasnejšo pobudo za formiranje CERCA v letu 1980 pod pokroviteljstvom kartografskih uprav Nemčije, Belgije, Španije in Francije. Kratica CERCO pomeni v originalu Comité Européen des Responsables de la Cartographie Officielle. Namen sodelovanja in povezovanja je bil prvotno v medsebojnem prenosu informacij, posvetovanju ter strokovnem sodelovanju na vseh področjih kartografije. CERCO je bil v Strasbourgu novembra leta 1980 priznan za delovno skupino parlamentarne skupščine Sveta Evrope, sedaj pa predstavlja del Evropske mreže znanstvenega in tehničnega sodelovanja pod pokroviteljstvom Sveta Evrope.

CERCO se pospešeno razvija v evropsko organizacijo, ki vključuje vse več državnih ustanov s področja obvladovanja kartografskih podatkov. V februarju 1993 je bilo v CERCO vključenih 25 držav stalnih članic in 6 držav opazovalk. Med opazovalke se je septembra 1992 uvrstila tudi Slovenija. Trenutno je sedež sekretariata CERCA v Bruslju, združenje pa v tem obdobju vodi predstojnik avstrijskega geodetskega upravnega organa. Po novem statutu, ki je v pripravi, bodo lahko postale države

opazovalke enakovredne članice v času od enega do treh let, po še veljavnem statutu pa utegnemo postati člani že letošnjo pomlad. Prvotno je v CERCU delovalo deset delovnih skupin za posamezna tematska področja, v tem obdobju pa se spreminjata tako organizacijska kot vsebinska zasnova posameznih aktivnosti.

V prihodnje bo najpomembnejša naloga CERCA omogočiti medsebojne izmenjave informacij med uradnimi kartografskimi ustanovami evropskih držav (za Slovenijo je to Republiška geodetska uprava, ki deluje v okviru Ministrstva za okolje in prostor), ponovno pa se oblikujejo delovne skupine za izbrana strokovna področja, kot npr. za geodezijo, izobraževanje, vzdrževanje podatkovnih baz, copyright in ekonomske zadeve.

AKTIVNOSTI V MEGRIN-u

Članice CERCA so vzporedno začele razvijati še en projekt, ki so ga poimenovali MEGRIN (Multipurpose European Ground-Related Network). Vanj se bodo v začetku vključevale evropske države prek kartografskih oz. širše, geodetskih uradnih predstavnikov.

Njihovi cilji so:

- ☐ zaščita in dvig ugleda ter vplivnosti članic skupine MEGRIN-a doma in v tujini,
- ☐ vzpodbujanje evropskega tržišča geoinformacij ter podpiranje prodaje podatkov držav članic zunaj njihovih držav; gre za vzpostavitev okolja, ki bo omogočala medsebojno izmenjavo geografskih informacij med ponudniki in odjemalci za vso Evropo,
- ☐ skrb za prenos izkušenj skupnega dela v korist posameznih članic.

Glavna področja dela MEGRIN-a bodo:

- ☐ razvoj možnosti medsebojnih koristi dajalcev podatkov; med njimi bodo tudi razvoj GDDD (Geographical Data Description Directory) softvera, opisi bodočih projektov in podatki, sestavljeni iz podatkov več držav,
- ☐ zagotavljanje brezplačnih informacij možnim uporabnikom o razpoložljivih podatkih v posameznih državah,
- ☐ distribucija podatkov posameznih držav zainteresiranim uporabnikom v dogovoru z nosilci podatkov.

PRVI REZULTATI

Pomembnejše naloge, ki so se že začele izvajati, so:

- ☐ vzpostavitev GDDD-ja, ki bo uporabnikom geografskih podatkov nudil podatke o podatkih za vključene podatkovne baze (vsebina, območje pokritosti, pogoji nakupa in cena, copyright, druge omejitve) in za planirane v bližnji prihodnosti (v pilotni projekt bo vključenih 5-7 držav članic MEGRIN-a),
- ☐ vzpostavitev evropske podatkovne baze administrativnih teritorialnih meja (meje držav, regij in občin),
- ☐ vzpostavitev slovarja zemljepisnih imen za naselja, ceste in glavne naravne znamenitosti,
- ☐ vzpostavitev digitalnega modela reliefa za Evropo na enotnih geodetskih podlagah v rastru 100 ali 200 metrov,
- ☐ zagotavljanje rastrskih topografskih podatkov za srednja merila – 1:25 000 – 1:50 000.

Zaenkrat je predvideno, da bo večina podatkov prevzetih in vzpostavljenih še v devetdesetih letih, nato pa bodo stalno zagotavljali prevzeme vzdrževanih podatkov iz državnih podatkovnih baz. Kratkoročno naj bi MEGRIN zagotavljal tiste podatke, ki bodo uporabni na evropski ravni, v začetku naslednjega stoletja pa naj bi bila v Evropi večina topografskih podatkovnih baz dostopna prek državnih meja ob uporabi njihovih storitev.

RESNOST PRISTOPA

MEGRIN naj bi zadovoljeval potrebe po geografskih podatkih ne glede na meje v Evropi. Državni kartografski oz. geodetski upravni organi bodo s sodelovanjem v razvoju MEGRIN-a in kot primarni dobavitelji prostorskih podatkov izboljšali okolje za izmenjavo geografskih informacij tako v državnem kot zasebnem sektorju. Njihova vloga bo odgovorna, predvsem pa zelo zahtevna, saj bodo morali v svojih državah z razvojem podatkovnih baz slediti poleg domačih trendov tudi zahtevam evropskega tržišča. Prek CERCA in MEGRIN-a imamo priložnost, da na področju obvladovanja prostorskih podatkov dokažemo strokovno zrelost in s tem enakopravnost pri pripravi rešitev, ki jih bomo lahko ponudili v uporabo preostali Evropi.

Viri:

Salgé, F., 1992, *A Geographical Data Interchange Environment for Europe, EGIS'92, Third European Conference and Exhibition on Geographical Information Systems – Conference Proceedings, Muenchen, 1502-1511.*

Salgé, F., Ahonen, P., Smith, N., 1992, *MEGRIN, Preliminary Study, Version 2.0, CERCO PTG, Paris.*

Salgé, F., Ahonen, P., Smith, N., 1992, *MEGRIN Programme de Developpement, MEGRIN Business Plan, CERCO PTG, Paris.*

mag. Božena Lipej

Prispelo za objavo: 1.3.1993

Kronologija dogodkov pred včlanjenjem v CERCO

Paris, 2. oktober 1991, Dopis g. François Salgé-ja g. Tomažu Banovcu, direktorju Zavoda Republike Slovenije za statistiko, o aktivnostih v CERCU in MEGRIN-u s povabilom za sodelovanje.

Ljubljana, 8. januar 1992, Pobuda g. Tomaža Banovca Republiški geodetski upravi, Ministrstvu za varstvo okolja in urejanje prostora, FAGG, Inštitutu za geodezijo in fotogrametrijo ter Geodetskemu zavodu Republike Slovenije za sodelovanje v CERCU.

Ljubljana, 16. januar 1992, interni dopis na Republiški geodetski upravi s pobudo g. Demšarju in g.dr. Beseničarju za vzpostavitev kontakta s CERCOM – brez rezultatov.

Budimpešta, 12. maj 1992, Razgovori o organizaciji in možnostih včlanjenja – g. Hrbek (Avstrija), g. Demšar, ga. mag. Lipej.